Hjem fra Julemærkehjem – Delrapport 1: Effektmåling af Julemærkehjemmenes udvidede opfølgningsindsats

Hovedresultater

Mette Thorsager Jensen og Nadja Godsk

VIVE

Hovedresultater

Mistrivsel og overvægt blandt børn og unge udgør i stigende grad en samfundsmæssig udfordring i Danmark. En voksende andel af børn og unge oplever mistrivsel, ensomhed og sociale problemer, samtidig med at overvægt blandt børn fortsat er et betydeligt samfundsproblem. Både mistrivsel og overvægt kan have alvorlige konsekvenser for børn og unges mentale, sociale og fysiske helbred både på kort og lang sigt (Eriksen et al., 2024; Holstein et al., 2021). Der er derfor behov for øget opmærksomhed på indsatser, der kan skabe varige positive forandringer for børns trivsel og sundhed.

Denne rapport præsenterer Projekt Udvidet Opfølgning – en udvidet opfølgningsindsats, der skal hjælpe børn til at fastholde det udbytte, de har opnået efter et ophold på et Julemærkehjem. I mere end 100 år har Julemærkefonden ydet støtte til udsatte børn gennem et ophold på et Julemærkehjem. I dag tilbyder Julemærkehjemmene et 10-ugers ophold til børn, som oplever udfordringer med ensomhed, mobning, mistrivsel og/eller overvægt. Opholdene har fokus på at styrke børnenes fysiske, sociale og mentale sundhed. Selvom børnene generelt opnår et betydeligt udbytte fra opholdet, viser erfaringerne, at mange børn oplever en vanskelig overgang til hverdagen hjemme, hvor det kan være svært at fastholde de positive forandringer. Derfor har Julemærkefonden udviklet Projekt Udvidet Opfølgning med det formål at hjælpe til et varigt udbytte fra et Julemærkehjemsophold.

Projekt Udvidet Opfølgning (UO) er implementeret på tre af Julemærkehjemmene og omfatter bl.a. flere samtaler med barnet, tættere samarbejde med forældre, kommunale kontaktpersoner og hjemskolen samt støtte til barnets tilbagevenden til skole og fritidsliv 10 uger efter opholdet. Under analyseperioden har de to resterende Julemærkehjem fortsat arbejdet med en standardopfølgning og danner derfor et sammenligningsgrundlag. På alle fem Julemærkehjem udføres opfølgningsarbejdet af opfølgningskoordinatorer.

Den udvidede opfølgning styrker koordineringen mellem Julemærkehjem og barnets nærmiljø

Børn og forældre i UO modtager en væsentlig mere intensiv opfølgningsindsats sammenlignet med standardopfølgningen. Børn i UO har både under og efter opholdet flere individuelle samtaler med opfølgningskoordinatoren, og forældrene har betydeligt flere kontakter med opfølgningskoordinatoren, særligt efter barnets hjemkomst. Dette afspejles også i børnenes oplevelse af støtte, hvor 59 % af børnene i UO i høj grad føler sig støttet af opfølgningskoordinatoren. Tilsvarende gør sig gældende for 14 % af børnene i standardopfølgningen. Sammenholdt med

standardopfølgningen oplever forældrene i UO ligeledes i større grad, at opfølgningskoordinatoren gør en forskel for deres familie og barn.

UO intensiverer desuden samarbejdet med kommunale kontaktpersoner og hjemskolen. Hvor dette samarbejde i standardopfølgningen primært foregår via skriftlig/telefonisk kontakt og sigter mod en overlevering ved opholdets afslutning, har opfølgningskoordinatoren i UO mulighed for at fortsætte samarbejdet under opfølgningsperioden og indgå i et tættere samarbejde via netværksmøder og skolebesøg. Samlet peger resultaterne på, at UO styrker koordineringen mellem Julemærkehjemmet, familien, skolen og kommunen.

Effekterne af UO viser blandede resultater

Effektmålingen viser imidlertid mere blandede resultater. Der estimeres generelt positive effekter af UO på børnenes sundhed og trivsel ved 3-månedersopfølgningen, men de fleste effekter er ikke statistisk signifikante. Der findes dog en lille positiv effekt på hyppigheden af sund frokost ved 3-månedersopfølgningen. Ved 12-månedersopfølgningen ses en tendens til større effektestimater på bl.a. BMI, kropstilfredshed, selvværd og trivsel, men effekterne er fortsat ikke statistisk signifikante.

På skoleområdet finder effektmålingen derimod tydelige og statistisk signifikante forbedringer af børnenes skolefravær og -trivsel. Børn i UO har markant lavere skolefravær 1-3 måneder efter opholdet, hvor der estimeres en reduktion på 31 %, og oplever bedre social trivsel i skolen sammenlignet med børn i standardopfølgningen. Derudover finder effektmålingen ingen effekt på, hvorvidt der iværksættes en forebyggende foranstaltning eller underretning på barnet efter opholdet. Resultaterne er generelt konsistente på tværs af forskellige robusthedsanalyser.

At de fleste effektestimater er små og ikke statistisk signifikante, skal dog fortolkes med forsigtighed. Flere effekter peger i positiv retning og øges tilmed ved 12-månedersopfølgningen, men analyserne har begrænset styrke til at identificere mindre effekter som signifikante på grund af relativt små stikprøver. Samtidig varierer intensiteten af UO betydeligt mellem familierne, og effektmålingen er gennemført som en intention-to-treat-analyse, hvor alle børn på indsatsjulemærkehjem indgår, uanset om de er blevet tilbudt UO eller ej. Det betyder, at de estimerede gennemsnitlige effekter kan undervurdere effekten for de børn, som har modtaget den mest intensive støtte.

Forankring i barnets nærmiljø kan spille en stor rolle

Evalueringen peger samlet på, at UO særligt har betydning for barnets overgang tilbage til skolen efter opholdet på Julemærkehjem. Resultaterne peger på, at børn i

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen af Projekt Udvidet Opfølgning er bestilt og finansieret af Julemærkefonden. Den samlede undersøgelse består af to delrapporter:

1) En kvantitativ effektmåling baseret på spørgeskema- og registerdata, som har til formål at vurdere indsatsens effekt på fastholdelsen af udbytte efter opholdet på Julemærkehjem.

2) En kvalitativ forløbsundersøgelse, der gennem interviews, deltagerobservationer og skriftligt materiale fra Julemærkehjemmene belyser indsatsens virkemåde og oplevede bidrag.

Denne rapport afrapporterer resultaterne af effektmålingen på baggrund af spørgeskemadata indsamlet af Julemærkefonden i perioden 2022-2026 koblet med registerdata fra Danmarks Statistik.

Effekterne af UO estimeres med en difference-in-differences-model, som sammenligner udviklingen i udfaldsmål blandt børn på indsatsjulemærkehjem med udviklingen blandt børn på kontroljulemærkehjem før og efter indførelsen af UO.

Evalueringen undersøger effekterne af UO på vægt, sundhedsvaner, trivsel og mental velvære hhv. 3 og 12 måneder efter opholdet samt ved hjemkomsten til barnets nærmiljø.

UO har en lettere opstart tilbage i skolen, og det kan potentielt hænge sammen med det tættere samarbejde mellem opfølgningskoordinator, skole og familien.

De mere begrænsede effekter på vægt og sunde vaner stemmer overens med tidligere forskning. Forskning viser, at det generelt kan være vanskeligt for børn at fastholde de positive effekter af intensive ophold, når de vender hjem til en hverdag, hvor de sociale omgivelser i høj grad er uændrede (Fink et al., 2025). Evalueringen understøtter desuden international forskning, som finder, at opfølgningsindsatser typisk har små positive effekter, men at effekterne afhænger af indsatsens intensitet og forankring i barnets nærmiljø (Van der Heijden et al., 2018).

Samlet set peger evalueringen på betydningen af at arbejde med barnets sociale omgivelser, og ikke kun barnet selv. Resultaterne indikerer dermed, at fastholdelse af positive forandringer kræver, at der skabes rammer i barnets hverdag, herunder i familien og skolen, som understøtter dette.

Hovedresultater: Hjem fra Julemærkehjem – Delrapport 1: Effektmåling af Julemærkehjemmenes udvidede opfølgningsindsats
VIVE/2026
HR_302740